

Mgr. ThLiz. Andreas Neira
Institut für Praktische Theologie – Kirchenrecht, Universität Innsbruck

**Die Leitungsstruktur der Teilkirche im Lichte von «*Evangelii Gaudium*»
Kirchenrechtliche Untersuchung über die diözesane Leitungsstruktur unter besonderer
Berücksichtigung der synodalen Elemente**

Das Dissertationsprojekt über die Leitungsstruktur der Teilkirche im Lichte von *Evangelii Gaudium* ist eine kirchenrechtliche Untersuchung über die diözesane Leitungsstruktur unter Berücksichtigung der synodalen Elemente. Die Arbeit berücksichtigt die Reformgedanken von Papst Franziskus über die Frage von Dezentralisierung innerhalb teilkirchlicher Strukturen und orientiert sich daran. Im Kontext dieses ersten apostolischen Schreibens von Papst Franziskus sind die einzelnen diözesanen Ämter, Einrichtungen und Personen zu untersuchen und Möglichkeiten der Stärkung des synodalen Elements auszuloten. Möglichkeiten einer an den Ansprüchen von Welt und Kirche orientierten diözesanen Führungskultur sollen aufgezeigt werden.

Mgr. ThLiz. Andriy Koshlan
Institut für Praktische Theologie – Kirchenrecht, Universität Innsbruck

Das Recht der Laien in der Ukraine auf Wechsel der Konfession. Bestimmungen der katholischen Kirche und der orthodoxen Kirchen

Das Thema ist aus vielen Gründen relevant. Erstens spielt das Problem der Freiheit im Allgemeinen und der Religionsfreiheit im Besonderen eine wichtige Rolle in religiösen, politischen, philosophischen und rechtlichen Diskursen. Es ist eines der klassischen Themen in der Geschichte der Menschheit. Daher ist es nicht verwunderlich, dass diese Frage im XXI. Jahrhundert als eine der zentralen und globalen Probleme definiert ist. Die Freiheit der Wahl des Bekenntnisses ergibt sich aus dem Grundrecht der Gewissensfreiheit. Zweitens: An der Grenze der beiden Hauptströmungen des Christentums – Orthodoxie und Katholizismus – spielen die interreligiösen Beziehungen und die Religionszugehörigkeit in der Ukraine eine sehr große Rolle. Hintergründe und Fragen mit Blick auf den Bekenntniswechsel werden erörtert.

Mgr. ThLiz. Josef Zhang
Institut für Praktische Theologie – Kirchenrecht, Universität Innsbruck

Scheidung und Wiederheirat in der römisch-katholischen Kirche. Ein kirchenrechtlich-pastoraler Lösungsvorschlag für die Diözese Xianxian / China

In der traditionellen chinesischen Kultur gilt die Ehe als „ein Bund, den Gott getätigt hat“. Die Transformation Chinas in eine Marktwirtschaft hat Auswirkungen auf den Lebensstil und die Werte der Menschen, was sich auch in einer gewandelten Einstellung zu Ehe und Familie zeigt. Gegenwärtig stehen in China Ehe und Familie vor großen Herausforderungen. Die Zahl der Ehescheidungen steigt in der chinesischen Gesellschaft von Jahr zu Jahr an. Die katholische Diözese Xianxian leidet darunter, dass viele verheiratete Gläubige sich zu einer zivilen Ehescheidung und einer erneuten zivilen Eheschließung entscheiden. Die betroffenen Gläubigen kommen nicht mehr zur Kirche, wenn bzw. bis ihre frühere Ehe seitens der Kirche nicht annulliert wurde. Es braucht Überlegungen pastoraler Art und eventuell auch eine Änderung kirchenrechtlicher Normen, um die Zahl der Ehescheidungen und zivilen Wiederheiraten in der Diözese Xianxian zu senken und die Christinnen und Christen bei ehelichen Problemen zu begleiten und ihnen Hilfen zu bieten.

Ks. Mgr. Lic. kan. Adam Pradela
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Duales System. Die Pfarrei und die Kirchgemeinde in der Schweiz: Beispiel Obersaxen-Mundaun in Graubuenden im Jahr 2017

Mit dem Miteinander – je nach Sichtweise auch dem Nebeneinander – der kirchenrechtlichen und der staatskirchenrechtlichen Strukturen entsteht eine sogenannte «Doppelstruktur» bzw. ein «duales System». Diese Form ist eine Schweizer Besonderheit und einzigartig in der katholischen Kirche. Die beiden Strukturen stehen in einer gewissen Spannung zueinander. Eine gute Zusammenarbeit zwischen den kirchenrechtlichen und den staatskirchenrechtlichen Organen auf allen Ebenen ist von zentraler Bedeutung für das kirchliche Leben in der Schweiz.

Mgr. ThLic. Krystian Nowicki
L'Istituto DiReCom della Facoltà di Teologia di Lugano

Lo statuto giuridico di un santuario. Una lacuna colmata da Giovanni Paolo II

Nella presentazione si cercherà di dare risposta alle domande esistenti nell'ambiente della canonistica e di analizzare l'esistente normativa canonica riguardante i santuari. Il materiale analizzato viene composto ovviamente dalle formulazioni dei canoni riguardanti la materia, come anche dall'insegnamento della Chiesa, sia quello pontificio, sia le affermazioni nei documenti ufficiali dei dicasteri della Curia Romana. Non mancheranno anche alcuni esempi della normativa delle Chiese particolari, specialmente dal territorio della Conferenza Episcopale Italiana.

La descrizione dello statuto giuridico sicuramente fa vedere il posto del santuario nella struttura della Chiesa sia locale, sia universale, come anche i requisiti richiesti da un luogo sacro per ottenere questo statuto. Verranno dimostrati anche i diritti speciali ed i privilegi concessi dall'autorità a quei luoghi.

Nelle riflessioni ci si baserà sulle fondamentali fonti giuridiche, analizzate nello spirito della dottrina del Concilio Vaticano II. Uno dei frutti del concilio è il CIC promulgato da Giovanni Paolo II nel 1983. Gli importanti punti di riferimento provengono anche dall'insegnamento o dal magistero dei papi del dopo concilio. La figura di santuario nel dopo concilio, specialmente dopo la promulgazione del CIC 1983 è stata anche descritta da alcuni commentatori.

La parte essenziale sarà composta da tre parti preceduti dall'introduzione e seguite dalle conclusioni.

Prima di procedere all'analisi del ruolo di un santuario, si deve dare uno sguardo alla figura del santuario come tale. Perciò nella prima parte si cercherà di spiegare cosa sia un santuario e la sua nozione codiciale, vera novità perché sconosciuta dal codice piano-benedettino. Poi si ricercherà l'origine di essa, analizzando almeno brevemente l'insegnamento della Chiesa che ha portato come frutto la formulazione dei canoni 1230-1234 CIC.

Nella parte seconda sarà chiarita la questione dell'erezione giuridica di un santuario. Si vorrà dimostrare chi è competente ad erigere un santuario, in diversi gradi della sua importanza - come diocesano, nazionale o internazionale, per parlare dopo ed gli statuti, come requisito richiesto dal legislatore codiciale, non però come una condizione *sine qua non*.

Nell'ultima parte sarà fatta una riflessione sulla tipologia dei santuari. Da una parte si analizzerà la normativa codiciale, che parla di tre tipi generali di santuari, dall'altra invece si tenterà di vedere se esiste la possibilità di altri tipi per questi luoghi sacri, magari non previsti dal legislatore, ma confermati dalla pratica. Nella stessa si vedrà anche la dimensione pastorale dei santuari, prevista dal codice di Giovanni Paolo II, che si attualizza specialmente nella predicazione della Parola di Dio e nella celebrazione dei sacramenti, perché nel nuovo Codice «per la prima volta *Parola e Sacramento* appaiono come elementi portanti di tutta la struttura ecclesiale» (L. Gerosa).

L'analisi che sarà fatta, permetterà una mera consapevolezza del ruolo dei santuari nell'ambito organizzativo della Chiesa come anche del suo *munus sanctificandi*. Sembra infatti che l'antica figura del santuario vive oggi una vera rinascita ed ogni approfondimento dell'argomento può servire a risvegliare fede e pietà, entrambe così importanti per la *salus animarum* di tutti i fedeli, che dal canto loro sono dei pellegrini.

Dr Paweł Zając
Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie

**Prałatura personalna Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X czy może
ordynariat personalny dla Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X?
Zarys problematyki**

Kiedy Benedykt XVI zdjął ekskomunikę z członków Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X, którą zaciągnęli w wyniku udzielenie święceń biskupich bez mandatu papieskiego, Bractwo znalazło się niejako w próżni rzeczywistości kościelnej. Bowiem pomimo powrotnego włączenia w struktury Kościoła powszechnego, nie wypracowano żadnych rozwiązań prawnych które określałyby status Bractwa. Dlatego też rozpoczął się ożywiony dialog pomiędzy Stolicą Apostolską a władzami Bractwa, którego celem jest określenie pozycji kanonicznej. Efektem końcowym rozmów jest próba wtłoczenia Bractwa w ramy prałatury personalnej.

Niniejsze wystąpienie ma w swoim założeniu ukazania korzyści oraz minusów jakie związane będą z uznaniem Bractwa jako prałatury personalnej. Wynika to z faktu, że w ustroju hierarchicznym Kościoła, prałatury zbliżone zostały do statusu stowarzyszeń wiernych, a przez co zależne są od innych jednostek administracyjnych. Dlatego też w drugiej części znajdują się dywagacje dotyczące korzyści jakie niesie za sobą utworzenie dla Bractwa ordynariatu personalnego, który uznawany jest za personalny Kościół partykularny, dzięki czemu cieszy się określoną autonomicznością.

**Personal Prelature of the Priestly Society of St. Pius X or Personal
Ordinariate for the Priestly Society of St. Pius X?
Outline the Issues**

When Benedict XVI took off the excommunication from the members of the Priestly Society of St. Pius X, which they took as a result of granting bishop's ordination without papal mandate, the Society found itself in a emptiness of ecclesial reality. Despite the re-integration into the structure of the universal Church, no legal solutions have been worked out which would define the status of the Society. Therefore, a lively dialogue between the Holy See and the Society has begun, with the aim is determining the canonical position of it. The final conclusion of this talk is the attempt to put the Society into the framework of the personal prelature.

This presentation is intended to show the benefits and disadvantages that will be associated with the recognition of the Society as a personal prelature. This is due to the fact that in the hierarchical system of the Church, prelatures are similar to the status of associations of the faithful, and thus depends on other administrative units. Therefore, in the second part, there will be contradictions about the benefits of creating personal ordinariate for Society, which is recognized as a personal particular Church, and thus has a certain autonomy.

Ks. Mgr Lic. kan. Wojciech Lech
Instytut Europeistyki, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji,
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Absolucja w posługiwaniu szafarza sakramentu pojednania i pokuty

Prawodawca Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku przewiduje trzy możliwości absolucji od grzechów: udzielenie, odłożenie, bądź odmowę rozgrzeszenia (kan. 980).

Spowiednik ma obowiązek udzielenia rozgrzeszenia penitentowi, jeżeli nie ma wątpliwości co do jego dyspozycji. Nie chodzi tu o pewność absolutną, która wyklucza jakąkolwiek wątpliwość, tylko o pewność relatywną. Zaznaczyć należy, że penitent posiada odpowiednią dyspozycję, gdy twierdzi, że żałuje za popełnione grzechy i postanawia poprawę.

Odłożenie rozgrzeszenia może nastąpić z dwóch przyczyn: ze względu na istotę sakramentu pojednania i pokuty, bądź ze względu na dobro penitenta. Może ono wynikać z braku lub niedostatecznej dyspozycji penitenta. Zanim spowiednik podejmie decyzję o odłożeniu absolucji, powinien podjąć starania, by penitent zdobył się na istotne elementy aktu sakramentalnego. Drugą przyczyną jest prawdopodobne dobro penitenta.

Prawodawca przewiduje możliwość odmowy absolucji. Dzieje się to w sytuacji, gdy zgłaszający się do spowiedzi jest w ogóle niezdolny do przyjęcia tego sakramentu lub brak mu jakiegokolwiek dyspozycji. Chrzt jest bramą sakramentów (kan. 849), dlatego ci, którzy nie są ochrzczeni, nie mogą ważnie przyjąć innych sakramentów (kan. 842), a więc także pokuty. Niezdolnymi do korzystania z sakramentu pokuty są ochrzczeni, którzy nie osiągnęli stanu używania rozumu lub mają stały brak używania władz umysłowych lub też przejściowy brak (np. upojenie alkoholowe, odurzenie narkotyczne). Sakramentu pojednania nie może przyjąć w zwyczajnych warunkach osoba, która zaciągnęła karę ekskomuniki lub interdyktu, gdyż kary te nie pozwalają na przyjmowanie jakiegokolwiek sakramentów (kan. 1331 § 1, nr 2 i 1332). Kiedy nie zagraża niebezpieczeństwo śmierci lub nie zachodzi inna konieczność, wierni należący do zachodnich wspólnot eklezjalnych, które nie mają pełnej jedności z Kościołem katolickim, nie mogą korzystać również z posługi szafarza katolickiego (kan. 844).

Absolution in the service of minister of the sacrament of penance

The legislator of 1983 Code of Can Law provides three possibilities of absolution of sins: remission, deferment, or refusing (can. 980).

Confessor has to give absolution, if he has no doubt about the disposition of the penitent. It is not about absolute certainty that excludes any doubt, but only relative certainty. It should be pointed out, that penitent has adequate disposition, when he claims, that he rejects sins committed and has a purpose of amendment.

Deferment of absolution can occur for two reasons: on account of essence of the sacrament of penance, or penitent's good. It can be consequence of lack of disposition or insufficient disposition. Before confessor decides to defer absolution, he should lead penitent to essential elements of sacramental acts. The second reason is possible penitent's good.

Legislator also provides the possibility of refusing absolution. That is in the situation, when penitent is not able to receive this sacrament or has not any disposition. Baptism is the gateway to the sacraments (can. 849). That is why they, who have not received baptism, cannot be admitted validly to the other sacraments (can. 842), also the sacrament of penance. Unable to receive the sacrament of penance is baptized, who has not reached the state of use of reason or has permanent or temporal lack of use of reason (i.e. alcohol or narcotic intoxication). In normal conditions

excommunicated or interdicted person cannot receive the sacrament of penance, because these censures do not allow to receive any sacraments (can. 1331 § 1, no. 2; 1332). If the danger of death is not present or if some other grave necessity does not urge, members of western ecclesiastical communities which do not have full communion with the Catholic Church, cannot use the service of catholic minister (can. 844).

Adw. Dr Kinga Karsten
Kancelaria Adwokacka w Krakowie
Wydział Teologiczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Realizacja obowiązku denuncjacji z art. 240 kk w Wytycznych KEP

W referacie zostaną omówione kwestie wykonania obowiązku denuncjacji, wynikającego z art. 240 kodeksu karnego, opisanego w *Wytycznych dotyczących wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia*, ustanowionych przez KEP.

Zostanie wskazana różnica pomiędzy podmiotami zobowiązanymi do denuncjacji w świetle wytycznych KEP oraz w świetle kk. Wyjaśnię również kto może być pełnomocnikiem, który w świetle Wytycznych ma zawiadamiać organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Zostanie omówiona forma oraz termin, w którym należy wykonać omawiany obowiązek. Na koniec zajmę się kwestią właściwości terytorialnej.

Execution of obligation to denounce based on Article 240 of Criminal Code according to PBC Guidelines

This presentation discusses issues of execution of the obligation to denounce, based on Article 240 of Criminal Code, described in *Guidelines Concerning Preliminary canonical investigation in case of clergyman accusation of committing an act against sixth Commandment of the Decalogue with a minor under eighteen years old*, established by Polish Bishops' Conference.

It will be explained who, in the light of the PBC Guidelines, is obliged to make a denunciation. Also, narrowing the scope of subjects obligates to denounce in the Guidelines, in regard to Criminal Code, will be discussed. For that matter, it will be explained who, in the light of the PBC Guidelines, is eligible to become a proxy notifying law enforcement agencies. In addition, more specific issues will be presented: means of denunciation, time for notifying, territorial jurisdiction.

Ks. Dr Grzegorz Ciuła
Wydział Teologiczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wcześniejsze doświadczenia seksualne kandydatów do seminarium w kontekście kan. 247 KPK i innych dokumentów Kościoła

Kodeks Prawa Kanonicznego i inne dokumenty Kościoła poświęcone formacji do kapłaństwa przypominają o konieczności przygotowania do zachowania celibatu. By lepiej realizować to wskazanie konieczny jest namysł nad współczesnymi uwarunkowaniami w jakie uwikłani są przyszli potencjalni kandydaci do seminarium. Jednym z tych uwarunkowań jest z pewnością permissywizm moralny wpływający również na kondycję duchową, psychiczną i moralną kandydatów ubiegających się o przyjęcie do seminarium. Ważnym w tym kontekście pytaniem jest, czy to zjawisko a zwłaszcza wcześniejsze doświadczenia seksualne kandydatów ma wpływ na zdolność do późniejszego zachowywania celibatu. W celu próby odnalezienia odpowiedzi na to pytanie zdefiniowane zostaje między innymi pojęcie doświadczenia seksualnego a także poszukiwania konkretnych wskazań dokumentów Kościoła, które zestawiałyby to doświadczenie z oceną zdatności do seminarium a dalej do kapłaństwa.

Previous sexual experiences of candidates for the seminary in the context of can. 247 CCL and other Church documents

The Code of Canon Law and other Church documents concerning priesthood formation remind us about necessity of preparing to retain the celibacy. For better fulfillment of this indication, it is necessary to reflect upon present-day circumstances in which future potential candidates for the seminary are entangled. One of this circumstances is certainly moral permissiveness, which also affects the spiritual, psychological and moral condition of candidates applying for admission to the seminary. An important question in this context is whether this phenomenon, and especially the previous sexual experiences of candidates, affects later the ability to retain celibacy. In order to try to find the answer to that question, inter alia a concept of sexual experience is defined, as well as researches for specific directives in the Church documents, which would compare this experience with the evaluation of aptitude for the seminary and further to the priesthood.

Dynamika prawa kościelnego: *aequitas* i *epikeia*

Prawo w Kościele jest zjawiskiem powszechnie znanym i oczywistym. Kluczowym argumentem pozwalającym na właściwe jego zrozumienie jest przyjęcie odpowiedniej optyki – modelu Kościoła: sakramentu zbawienia i *communio*. W tej perspektywie można dostrzec dualizm prawa kościelnego, które można wyrazić w relacji wertykalnej (Bóg – człowiek) oraz horyzontalnej (człowiek – człowiek). Nie są one autonomiczne względem siebie, ale wymagają koniecznej koegzystencji.

Przyjęcie takich założeń pozwala na określenie tożsamości prawa kościelnego. Ma ono sens, ponieważ wyływa z natury Kościoła – zabezpiecza fundamentalne wartości i gwarantuje permanentny rozwój wspólnoty, które wyrażają się w zasadzie *salus animarum suprema lex*.

Zasada ta wskazuje jednocześnie na to, że prawo kościelne jest ukierunkowane na człowieka. Przeto nie jest sztywnym wzorcem postaw, ale daje możliwość dopasowania do aktualnej pozycji wspólnoty. Dlatego na przestrzeni wieków uplasowały się takie sposoby wykładni prawa, które umożliwiają poszukiwanie zindywidualizowanych i optymalnych rozwiązań. Granice interpretacji wpisują się w bogate dziedzictwo prawa jako funkcjonujące, badane i aktualne zasady skupiające w sobie dążenie do urzeczywistniania sprawiedliwości.

Do tych zasad należą kategorie elastycznej aplikacji prawa. W prawie kościelnym istnieją dwie osobliwe kategorie: słuszność kanoniczna i *epikeia*.

Słuszność kanoniczna to łagodna interpretacja prawa czysto kościelnego dokonana przy współdziałaniu kompetentnej władzy kościelnej. Zaś *epikeia* to sposób roztropnego stosowania prawa w wyjątkowej sytuacji oparty na domniemaniu, że prawodawca w takim przypadku nie zobowiązałby podmiotu prawa do zachowania zgodnego z dyspozycją zawartą w przepisie.

Umiejętność korzystania z tych kategorii powoduje, że prawo kanoniczne w swej istocie pozostaje *ars boni et aequi*.

The dynamics of the ecclesiastical law: *aequitas* and *epikeia*

The law in the Church is a well known and understood phenomenon. The main argument for proper understanding is the adoption of proper optics - the model of the Church: the sacrament of salvation and *communio*. In this perspective one can see the duality of ecclesiastical law, which can be expressed in a vertical relation (God-man) and horizontal relations (man-man). They are not autonomous in themselves but require the necessary coexistence.

Adopting such assertions makes it possible to determine the identity of the law of the Church. It makes sense because it comes from the nature of the Church - it secures the fundamental values and guarantees the permanent development of the community, which expresses in the rule of *salus animarum suprema lex*.

This principle also points to the fact that ecclesiastical law is directed at man. Therefore, it is not a rigid pattern of attitudes, but it gives an opportunity to adjust to the current position of the community. Therefore, over the centuries, there have been such interpretations of the law that enable the search for personalized and optimal solutions. The limits of interpretation are part of the rich legacy of the law as the functioning, investigated, and current principles that focus on the pursuit of justice.

These rules include the categories of flexible application law. In church law there are two peculiar categories: canonical equity and *epikeia*.

The canonical equity is a benign interpretation of the merely ecclesiastical law accomplished with the participation of the competent ecclesiastical authority. The epikēia is a way of prudent application of law in an exceptional situation based on the presumption that the legislator in such a case would not oblige the right holder to comply with the disposition contained in the provision. The ability to use these categories makes canon law in essence is *ars boni et aequi*.

Mgr Lic. kan. Grzegorz Wiończyk
Wydział Teologiczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Pewność moralna w procesie kanonicznym – analiza filozoficzna

Celem referatu jest ukazanie zależności pomiędzy filozoficznymi koncepcjami prawdy (w aspekcie jej istnienia i teoretycznego ujęcia) a pewnością moralną oraz wartości odróżnienia prawdy od pewności dla omawianego problemu. W uszczegółowieniu zostanie dokonana filozoficzna analiza przypadku procesu kanonicznego w Kościele katolickim. Główny akcent padać będzie na zagadnienie pewności moralnej sędziego. Na podstawie dokumentów Kościoła katolickiego zostaną ukazane założenia filozoficzne możliwości osiągnięcia pewności moralnej, a następnie za pomocą wariacji ukazane zostaną inne możliwości rozumienia kluczowej kategorii.

Moral certainty in canonical process – philosophical analysis

The purpose of this paper is to show the relationship between philosophical concepts of truth (in terms of its existence and theoretical approach) and moral certainty and values of distinguishing truth from certainty for the problem in question. The philosophical analysis of the case of canonical process in the Catholic Church will be presented in detail. The main focus of this paper will be the question of the moral certainty of the judge. On the basis of the documents of the Catholic Church, the philosophical assumptions of the possibility of achieving moral certainty will be presented, and then by means of variations, other possibilities of understanding the key category will be shown.

Dr Urszula Wasilewicz
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Możliwość utajnienia zeznań świadka w procesie o stwierdzenie nieważności małżeństwa

Referat dotyczyć będzie możliwości prawnych dla utajnienia zeznań świadka w ramach procesu o stwierdzenie nieważności małżeństwa. Prawodawca daje taką możliwość w instrukcji procesowej *Dignitas connubii* jedynie z poważnych powodów oraz przy zabezpieczeniu adwokatom stron prawa do obrony. W referacie zostanie podjęta próba odpowiedzi na pytanie o przyczyny, dla których uzasadnione będzie utajnienie zeznań. Zaś drugą istotną kwestią jaka zostanie poruszona jest możliwość zabezpieczenie prawa do obrony dla stron w sytuacji, w której utajnione zostały zeznania jednego ze świadków.

The possibility of confidentiality of witness testimony in the proceeding of declaration the nullity of marriage

The paper refers to the legal possibilities for the confidentiality of witness`s testimony in the process of declaration the nullity of marriage. The legislator gives this opportunity in the procedural instruction *Dignitas connubii* only for serious reasons and if the parties right of defense remains intact. This paper is an attempt to answer questions about reasons which justified the confidentiality of witness`s testimony, and possibility of securing the rights of defense of the parties in a situation in which one witness's testimony has been under secrecy.

Ks. Dr Rafał Dappa
Wydział Teologiczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Postępowanie przedprocesowe w obowiązujących normach prawnych

List apostolski motu proprio *Mitis Iudex Dominus Iesus* papieża Franciszka, w art. 2 *Ratio procedendi* (RP), wprowadza nową procedurę dochodzenia przedprocesowego, zwanego również duszpasterskim. Powinno ono odbywać się «w strukturach parafialnych lub diecezjalnych dla wiernych będących w separacji lub rozwiedzionych, poddających w wątpliwość ważność ich małżeństwa lub przekonanych o jego nieważności» (RP 2). Powinno również zmierzać do zapoznania się z sytuacją tych osób oraz zebrania informacji użytecznych dla ewentualnego procesu sądowego (por. RP 2).

Wydaje się, iż Prawodawca całkiem świadomie nazywa tę procedurę *investigatio praeiudicialis*, dla odróżnienia od *investigatione praevia*, o którym w can. 1717-1719 CIC oraz w DC, art. 120, §1. Są to różne, także co do natury, postępowania i nie można ich ani mylić, ani zastępować.

Niniejsze przedłożenie stanowić będzie analizę porównawczą *investigatio praeiudicialis*, o którym w RP, art. 2; *investigatione praevia*, o którym w DC, art. 120, §1 oraz *investigatione praevia*, o którym w can. 1717-1719 CIC.

The pre-judicial inquiry in accordance with the applicable legal norms

Apostolic Letter Motu Proprio of Pope Francis, *Mitis Iudex Dominus Iesus*, institutes in article 2 *Ratio procedendi* (RP), a new procedure for the pre-judicial also called pastoral inquiry. It should take place “in diocesan and parish structures for separated or divorced faithful who have doubts regarding the validity of their marriage or are convinced of its nullity” (RP2). It should also lead to getting know the situation of those persons and gathering all useful for the possible judicial course information (compare RP2).

It seems that a legislator completely consciously calls the procedure *investigatio praeiudicialis* in contrast to *investigatione praevia* presented in can. 1717 - 1719 CIC and in DC, article 120, §1. They are different according to both, the nature and proceeding and it is not possible to mix or substitute them.

Following submission will constitute a comparative analysis of *investigatio praeiudicialis* included in RP in article 2 ; *investigatione praevia* included in DC article 120, §1 as well as *investigatione praevia* included in can. 1717-1719 CIC.

Dr Damian Guzek

Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Uppsala Religious and Society Research Centre, Uppsala University

Ograniczone państwo świeckie: zmediatyzowane negocjacje Kościoła i państwa

Wystąpienie koncentruje się na zmieniającym się zakresie negocjacji między Kościołem i państwem, obecnym w polskich mediach po 1989 roku.

W oparciu o badanie Gazety Wyborczej, Rzeczpospolitej oraz Wiadomości TVP, autor wskazuje na trudny i niejednoznaczny proces kształtowania się relacji państwo-Kościół w demokratycznej Polsce.

Dostarczone wystąpienie jest częścią projektu Media wobec idei świeckiego państwa, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w latach 2015-2018.

Bounded secular state: Mediatized Church and State negotiations

This presentation focuses on the evolving scope of Church and State negotiations present in the Polish media after 1989.

By examination of newspapers *the Electoral Gazette*, *the Republic* and public TV news *the Messages* the author shows an uneasy and ambiguous process of shaping the Church – State relationships in democratic Poland.

The provided paper is a part of research project Media towards the idea of the secular state, founded by the National Science Centre, Poland in years 2015-2018.

Dr Monika Gwózdź
Wydział Teologiczny Uniwersytet Śląski w Katowicach

Małżeństwo jako przymierze w wybranych Wspólnotach chrześcijańskich

W ramach omówienia zaproponowanego tematu chciałabym skupić się na odpowiedzi na pytanie czy odwołanie do biblijnej idei przymierza małżeńskiego może stać się podstawą uznania sakramentalności małżeństwa w Kościołach ewangelickich, a przez to przyczynić się do zbliżenia się w wymienionym zakresie do Kościoła katolickiego. W celu uzyskania odpowiedzi na to pytanie, analizie podane zostałyby dokumenty Kościoła katolickiego oraz Wspólnot ewangelickich. Omówienie wspomnianego, potencjalnie jednoczącego zagadnienia, wydaje się cenne szczególnie w roku upamiętniającym 500-lecie Reformacji.

Matrimony as a covenant in select Christian communities

In this report I would like to consider if biblical idea of matrimony covenant could be the foundation of matrimony's sacrament for evangelic church believers and comes near to catholic church in the education about marriage. I would like do analyze evangelic and catholic documents. Subject of this report seems to be important specially five-hundred years after reformation.

Mgr. ThLic. Eva Zavadilová, Ph.D.

Katedra církevního práva Cyrilometodějská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Intelektuální formace řádových kleriků v českých zemích v letech 1918-1950 (se zřetelem k výuce kanonického práva)

Řádové teologické instituty v českých zemích první poloviny 20. století byly soukromé ústavy vysokoškolského rázu. Některé z nich dosáhly vysoké vědecké úrovně. Přesto o jejich vnitřní činnosti a struktuře studia toho není mnoho známo.

Cílem tohoto příspěvku je na základě studia archivních pramenů seznámit s organizací studia na konkrétních teologických učilištích řádů a kongregací v rámci českých zemí v období 1918-1950 se zřetelem na výuku kanonického práva a jeho vyučující.

The intellectual Formation of regular Clerics in Czech Lands in Years 1918-1950 (with regard to Education of Canon Law)

Regular theological institutes in Czech lands in the first half of the twentieth century were private institutes with academic nature. Some of these institutes reached a high expert level. Nevertheless, there is not much known about its inner activities and structure of studies.

The aim of this contribution is to acquaint with the organization of studies of the concrete regular orders and congregations with regard to education of the Canon Law and its lecturers in Czech lands from 1918-1950 on the basis of studies of archival sources.

Mgr. ThLic. Tomáš Parma, Ph.D.

Katedra církevního práva Cyrilometodějská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Návštěvy ad limina olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteinu-Castelcornu (1664–1695) a jeho zprávy o stavu diecéze

Příspěvek stručně charakterizuje návštěvy ad limina olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteinu-Castelcornu a jeho zprávy o stavu olomoucké diecéze, zachované v Tajném vatikánském archivu.

The visits ad limina of Olomouc Bishop's Charles II. of Lichtenstein-Castelcornu (1664–1695) and his reports on the state of diocese

The aim of the paper is the short characteristic of visits ad limina of Olomouc Bishop Charles II. of Lichtenstein-Castelcornu and the contents of his relations on the state of diocese, conserved in the Secret Vatican Archive.